

04.01.2018

Виступ Собчук Н.М.
директора Шепетівської ЗОШ №1 ім. М.Островського,
на колегії управління освіти

Напевно, ми — останнє покоління людей, яке згадає повноцінне дитинство без Інтернету і мобільників.

У сучасних дітей зовсім інші заняття, думки і цінності. І вони в цьому не винні.

Науковці стверджують, що раніше основним питанням дітей 5–6 років було «Чому?» (так званий вік «чомучок»). У сучасних же дітей основне питання – «Навіщо?». Тобто діти зосереджуються не на причинно-наслідковій залежності між об'єктами і явищами, а їх цікавить **сенс** своїх вчинків і дій.

Чи можна таких дітей вчити по-старому? Питання риторичне. Тому Концепція НУШ абсолютно на часі.

Чи готові заклади (зокрема ЗОШ №1) до впровадження історичних нововведень?

Школа зараз стає рушієм і йде дещо попереду суспільства. Розуміння цього факту сприяло тому, що наш колектив роботу по впровадженню ідей Нової української школи почав ще 2017 року, як тільки вийшов наказ МОН №1021 від 13.07.2017 **«Про організаційні питання запровадження Концепції Нової української школи у загальноосвітніх навчальних закладах I ступеня»**. Ми змінили підходи до організації навчання, стосунки між вчителями, управління школою.

Спируючись на нормативно-правову базу МОН,

видали власні накази, затвердили заходи і провели підготовчу роботу, широко залучивши батьківську громадськість. Роботу проводили по таких напрямках:

просвітницька робота, методична, оновлення матеріально-технічної бази, створення розвивального середовища за межами класних кімнат.

Провели батьківські збори, круглі столи.

Вчителі пройшли курси, проведено методичні об'єднання, питання заслуховувалося на педагогічній раді. Хочу подякувати методисту управління освітою Кузьмінській Л.В. за системну, продуктивну роботу щодо підготовки вчителів в умовах НУШ. А також набували досвіду на Всеукраїнському круглому столі «НУШ. У поступу до цінностей».

Готуючись до нового навчального року, придбали нові меблі, обладнання, сучасні дидактичні матеріали.

Пам'ятаємо, що в школі розвитку учнів має слугувати кожний куточок, тому створювали розвивальні зони і за межами класних кімнат.

Зміна підходів до освітнього процесу надихала педагогів, з іншого боку – викликала здивування:

- відсутність адміністративного контролю;
- свобода педагогічної творчості;
- орієнтація на інтереси та досвід учнів;
- створення навчального середовища, яке б перетворило навчання на яскравий елемент життя дитини;
- практична спрямованість навчальної діяльності;
- забезпечення свободи і права дитини в усіх проявах її діяльності.

Педагоги, озброєні новими знаннями, виробили свій підхід до створення освітнього середовища, організації освітнього процесу, ставлення до дітей та їх розвитку.

Новий освітній простір – це значуща складова сучасного освітнього середовища. Добре облаштований простір класу створює можливості для різноманітних форм навчальної

діяльності, кожен осередок мотивує та налаштовує на продуктивну роботу, забезпечує сприятливу емоційну атмосферу, слугує розвитку дитини.

У зв'язку з тим, що в шкільному житті зростає частка групової, ігрової, проектної і дослідницької діяльності, урізноманітнилися варіанти упорядкування освітнього простору. Крім класичних варіантів класних кімнат використовуємо новітні, наприклад, мобільні робочі місця, які легко трансформуємо для групової роботи.

Під час відвідування уроків ми побачили нові цікаві форми роботи, широке використання в освітньому процесі дослідницької та проектної діяльності, максимальне унаочнення всього, що вивчається.

Вчителі працюють за Модельною навчальною програмою для 1-го класу, розписаної по тижнях, яка враховує синергетичний підхід до освітнього процесу, коли виконання завдань із різних галузей, їх взаємопроникнення та переплетення підсилюють ефекти навчання.

До прикладу.

Тема 16 тижня «Зимові свята». 21 грудня – тема дня «Як підготуватися до Новорічного свята».

Під час ранкового кола («Тупатушки – підстрибушки») діти називали предмети, явища, які з'являються або використовуються взимку.

На уроці навчання грамоти вивчалася буква Я. Діти називали слова у такій послідовності: тварина, країна, місто, плід, ім'я, дерево (учні назвали яблуню, ялинку). За допомогою Lego зробили звуко - буквенний аналіз слова, склали казку про ялинку. Дізналися нове слово - ялиничка.

У дослідницькій зоні дослідили, яке дерево листяне, яке хвойне. Довели, чому ялинка – хвойне дерево.

На уроці математики діти в групах виміряли висоту ялинки, порівнювали дерева. Для того, щоб прикрасити ялинку, обчислювали задачу про сині і червоні кульки.

А урок трудового навчання приніс радість від виготовлення подарунків під ялинку: паперових Морозів, оленів та інших іграшок.

Куточок творчості поповнився новими роботами первачків, а стіна слів - новими словами: гірлянда, ліхтарик, серпантин.

Так, в грі, разом, невимушено діти набули компетентностей, ключових і предметних.

Хочу зупинитися ще на одному аспекті НУШ. У сучасному світі досягнень і результатів протягом тривалого часу ставка робилась на раціональний інтелект (IQ), причому, емоційна складова людини (EQ) ігнорувалася. Проте, за концепцією Нової української школи, саме розвиток емпатії як здатність відчувати стан іншого і співпереживати є важливим кроком для розвитку певних компетентностей. Ранкові зустрічі, складання казок, арт- і музичні перерви, вироблення власних традицій щодо святкування різноманітних свят, екскурсії та подорожі, можливість виражати свої почуття через малювання і виготовлення власних поробок сприяють розвитку мислення, уваги та спостережливості, формуванню у дітей позитивного ставлення до однолітків, дорослих та власної особистості, вихованню впевненості у собі та своїх можливостях, що є важливою запорукою всебічного розвитку дитини.

На мій погляд, НУШ за два роки (один - в нашому місці) довела свою дієвість.

Реформування стало справою усіх. Дякуючи державі (а не тільки батькам), ми отримали нові меблі, приладдя, техніку на суму 199482: з державної субвенції – 138270, місцевого бюджету – 61206.

	субвенція	співфінансування (місцевий бюджет)	загальна сума
--	-----------	---------------------------------------	---------------

дидактичні матеріали	47249	20923	68172
меблі	82614	36036	18650
комп'ютери і оргтехніка	8413	3726	12139
відрядження на навчання	-	521	-
Разом	138270	61206	199482

Проте, треба визнати, не все так безхмарно.

Ми знаємо, концепція НУШ передбачає підвищення соціального статусу вчителя і залучення до школи талановитої молоді. «Щоб вчитель підвищував свою кваліфікацію і був добре підготовленим до професії, його соціальний статус повинен зростати», - зауважила Лілія Гриневич. Це, звичайно, добре. Проте, відразу згадується безкоштовний сир у пастці для мишей, тому що Міністерство освіти і науки спільно з Державною службою якості освіти та Українським центром оцінювання якості запроваджують сертифікацію вчителів, яка передбачає:

1) оцінювання професійних компетентностей учасників сертифікації шляхом їх незалежного тестування, що організовується УЦОЯО та регіональними центрами оцінювання якості освіти;

2) вивчення та експертне оцінювання практичного досвіду роботи учасників сертифікації, що організовується Державною службою якості освіти та її територіальними органами.

У разі успішного проходження сертифікації вчитель отримає доплату в розмірі 20% посадового окладу, а також зарахування сертифіката як проходження атестації.

Запитання: чи багато вчителів погодяться на ту сертифікацію, а головне – успішно пройдуть її?

Зростає навантаження на вчителя, у якого і зараз бракує часу на виконання обов'язків, передбачених посадовою інструкцією.

Друга гостра проблема, яка стоїть перед багатьма навчальними закладами (перед нашим точно) -

дотримання санітарно-гігієнічних умов при розташуванні меблів, як того вимагає НУШ. Щоб мати можливість ставити меблі у різних конфігураціях, на учня має припадати близько 2,0–2,5 квадратних метрів. До речі, масова школа в Європі та Америці також тяжіє до цього показника: шкільні будівлі там, як правило, мають класи площею 50–65 квадратних метрів, але, на відміну від України, розраховані на 20–25 учнів. Наш заклад користується високим попитом на надання освітніх послуг, проте класи в філії закладу, де розміщена початкова школа, переважно площею 50 кв.м, де навчаються 30 і більше учнів. Тобто на кожного учня припадає 1,7 кв.м. Проте, ми шукаємо вихід з цієї ситуації, зокрема переводимо учнів початкової школи із філії до основного приміщення.

Ще одне питання, яке хвилює кожного керівника: чи продовжиться фінансове забезпечення наступних класів НУШ?

Відповідь на це запитання я почула із перших вуст. Міністр освіти Лілія Гриневич зазначила, що Міністерству освіти і науки України вдалось зберегти курс на продовження реформи «Нова українська школа» та оновлення освітнього простору закладів освіти. Відповідно до додатка 3 Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» передбачені у 2019-му такі види трансфертів місцевим бюджетам, як:

субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» – 1,3 млрд. гривень.

Поряд із тим знаємо про ризики, які очікують громади у частині закупівлі меблів: ймовірно, виробники не зможуть вчасно виконати замовлення 2019 року, оскільки, зважаючи на потужності виробництва меблів у 2018 році, на початку наступного бюджетного періоду

вони будуть довиконувати замовлення 2018 року. Також рекомендовано під час затвердження бюджетів міст та ОТГ на 2019 рік закласти кошти на відповідне співфінансування.

Як бачимо, проблеми існують, проте вони, на мій погляд, не стануть на заваді керівнику чи вчителів, що дійсно бажають працювати по-новому.

Шановні колеги, біля кабінету нинішнього очільника міністерства Лілії Гриневич розміщено напис з цитатою Ейнштейна: «Великі проблеми, які стоять перед нами, не можна вирішити на тому ж рівні мислення, на якому ми були, коли вони виникали». Вважаю, що педагоги нашого закладу набули глибинного рівня мислення (когнітивного переконання) щодо необхідності змін в освіті, тому готові до роботи в реаліях нової української школи.